

XXVII. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika

12. svibnja 2022.

prvi (I.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 100 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____

(član Državnoga povjerenstva)

3. _____

(član Državnoga povjerenstva)

1. Prepiši dijelove rečenica iz zagrada u skladu s pravopisnim pravilima o velikome i malome početnom slovu.

U _____ (GRADU SVJETLOSTI) 1951.
nastala je _____
(EUROPSKA ZAJEDNICA ZA UGLJEN I ČELIK). Iz _____
_____ („HRVATSKE ENCIKLOPEDIJE”) možemo doznati kako su
je utemeljile Francuska, Italija, _____
_____ (SAVEZNA REPUBLIKA
NJEMAČKA) te članice _____ (BENELUXA).
Europska ekonomska zajednica nastaje šest godina poslije u
_____ (VJEČNOME GRADU). Tako
nazivamo Rim.

6	
---	--

2. Upiši *i*/*je* u skladu s pravopisnim pravilima.

Nakon jutarnje sm____ne m____njali smo novčanice u obližnjoj m____njačnici.
M____njajući valutu, razmišljali smo o putovanju i o tome koliko ćemo novca uistinu
potrošiti. M____njanje je trajalo vrlo kratko i euri su nam uskoro bili u rukama. Hoće li
nas putovanje prom____niti? Voliš li prom____ne?

7	
---	--

13	
----	--

3. Upiši spojnice u skladu s pravopisnim pravilima.

- a) Za godinu dvije EU će odobriti ulazak još jedne države pristupnice.
- b) Države članice raspravljat će zasigurno mjesec dva o tome problemu.
- c) Predstavio ju je kao liječnicu specijalisticu iz EU a.
- d) Gledam reklame za PVC stolariju i kamp kućice.
- e) Koliko si kuna izdvojio za novi klima uređaj?

5	
---	--

4. Upiši č/ć u skladu s pravopisnim pravilima.

Obu__ar mi je objasnio kako obu__a stoji 30 eura. Razmišljao sam o te__aju i o tome koliko bi to bilo kuna. Dopustio mi je da isprobam sme__kaste cipele. Bio sam iznimno zadovoljan i udobnoš__u i svojim izra__unom.

6	
---	--

11	
----	--

5. Odredi padež podcrtanim riječima.

Miroslave, jesi li nedavno bio u Sloveniji? Kako se kreću cijene u nama susjednoj državi? Sjećaš li se kad su Slovenci uveli euro? Koliko su dugo kod njih cijene bile iskazane u tolarima? Hoće li tako biti i s kunama?

a) Miroslave – _____

b) Sloveniji – _____

c) cijene – _____

d) nama – _____

e) euro – _____

f) njih – _____

g) iskazane – _____

h) tolarima – _____

i) kunama – _____

9	
---	--

6. Napiši komparativ pridjeva koji se nalaze u zagradama.

a) To je _____ (slastan) obrok.

b) To su _____ (skup) tenisice.

c) To su _____ (čvrst) cipele.

3	
---	--

12	
----	--

7. Napiši tražene oblike podcrtanoga glagola. Lice i broj trebaju ostati kao u polaznome primjeru, a rod treba biti muški.

Objašnjava posebnost Hektorovićeva *Ribanja i ribarskoga prigovaranja*.

a) _____ (futur prvi) posebnost Hektorovićeva *Ribanja i ribarskoga prigovaranja*.

b) _____ (pluskvamperfekt) posebnost Hektorovićeva *Ribanja i ribarskoga prigovaranja*.

c) _____ (imperfekt) posebnost Hektorovićeva *Ribanja i ribarskoga prigovaranja*.

3	
---	--

8. Ispravi zamjenice koje nisu u skladu s pravilima hrvatskoga standardnog jezika. Na crte napiši samo zamjenice.

a) Opustio sam se u njezinome gradu. _____

b) Dragi sugrađani, neću vas moliti za ništa. _____

c) Ja imam moju putovnicu. _____

3	
---	--

6	
---	--

9. Napiši kratice podcrtanih izraza.

a) Kupujemo knjige, stripove i slično. _____

b) Doći će ravnatelj, pedagoginja i drugi. _____

c) Je li došla i gospođa Brekalo? _____

d) Jeste li čuli novosti o fratru Šimunu? _____

4	
---	--

10. Napiši kohiponim podcrtane riječi.

Kad razmišljam o zanimanjima, sve sam više siguran da želim biti ribar.

_____

1	
---	--

11. Napiši oksimoron na temelju imenice i pridjeva iz sljedeće rečenice.

To je bjelina, a ona je crna.

_____

1	
---	--

6	
---	--

12. Odredi vrstu upravljanja u podcrtanim sintagmama.

a) Odlučio sam prošetati se rivom. – _____

b) Odlučio sam pročitati putopis. – _____

2	
---	--

13. Izdvoji tražene dijelove rječničkoga članka.

ëuro *im. m.* 〈G ëura; *mn.* N ëuri, G ëürā〉 novčana jedinica
u većini zemalja Europske unije

(Školski rječnik hrvatskoga jezika)

a) gramatička odrednica: _____

b) natuknica (lema): _____

2	
---	--

14. Odredi vrstu odrednice u sljedećemu rječničkom članku.

gramatika (*grč.* grámma: slovo, grammatiké: vještina
pisanja) proučavanje sustava jezika i njegovih zakonitosti

(prema: Hrvatski jezični portal)

_____

1	
---	--

5	
---	--

15. Razvrstaj veznike iz sljedećih rečenica.

Tamara je s majkom razgovarala o uvođenju eura i raspitivala se o svojoj štednji u kasici. Majka je uvjerena kako nema razloga za brigu, a baka je nešto opreznija. Tamara nije sigurna je li majka u pravu ili bi trebala poslušati baku. Sestrična joj je završila ekonomiju, stoga će najbolje znati odgovoriti na pitanje, jedino što ona nikad nema vremena za razgovor.

sastavni veznici: _____

rastavni veznici: _____

suprotni veznici: _____

3	
---	--

16. Napiši podcrtane dijelove rečenica riječima.

a) 400. obljetnica Seljačke bune bila je poticaj za uređenje spomeničkoga kompleksa.

_____

b) Kuća će zauzimati 1/25 dvorišta.

_____

2	
---	--

5	
---	--

17. Napiši sinonime zadanih naziva.

- a) stupnjevanje ili _____
- b) kongruencija ili _____
- c) deklinacija ili _____
- d) sprezanje ili _____

4	
---	--

18. Napiši odgovarajući glagolski pridjev trpni glagola u zagradama.

- a) Novac je _____ (donijeti) u banku.
- b) _____ (izračunati) je cijena.
- c) _____ (dati) mu je priručnik o prevođenju na francuski.

3	
---	--

19. U kojemu bismo slučaju trebali navezati prijedlog *k*? Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Okrenuo se k...

- a) igralištu.
- b) gimnastičkoj dvorani.
- c) šumi.
- d) trgovačkomu centru.

1	
---	--

8	
---	--

20. Dopuni rečenice pravilnim oblicima glagola u zagradama.

- a) Gospoda su se _____ (slagati).
b) Profesorice, jeste li _____ (namjeravati) ispitivati gradivo?
c) Samo su tri učenika _____ (napisati) zadaću.

3	
---	--

21. Zadatak ima dva dijela.

a) Odredi glagolsko vrijeme podcrtanih glagola.

b) Odredi podcrtane glagolske oblike s obzirom na vremenski odnos koji izriču.

Ribari su krenuli u ribolov. Dižu sidro i zaplove na pučini. Nastradali su ako naiđe oluja, stoga su, prije negoli će poći, još jednom dobro pregledali brod.

	dižu	nastradali su	će poći
glagolsko vrijeme			
vremenski odnos			

6	
---	--

22. Zaokruži slova ispred dvaju primjera u kojima su priložne oznake upotrijebljene u skladu s pravilima hrvatskoga standardnog jezika.

- a) Gdje putuješ? U Zagreb.
b) Putovat ćemo tijekom školskih praznika.
c) Ponovno ćemo se sresti kroz godinu dana.
d) Otišao je u toplice radi izlječenja.

2	
---	--

11	
----	--

23. Odredi vrstu priložne oznake. Napiši puni naziv priložne oznake.

- a) On previše putuje. _____
- b) Putujem radi školovanja. _____
- c) Nekako ću otputovati. _____
- d) Razgledavao sam grad unatoč iscrpljenosti. _____

4	
---	--

24. Raščlani višestruko složenu rečenicu tako da napišeš glavnu rečenicu, zavisne surečenice i vrstu zavisnih surečenica.

Petar Hektorović napisao je spjev „Ribanje i ribarsko prigovaranje” kako bi pokazao ljepotu baštine koja i danas zadivljuje suvremene turiste.

glavna rečenica	<hr/> <hr/> <hr/>
zavisna surečenica vrsta: <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
zavisna surečenica vrsta: <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

5	
---	--

9	
---	--

25. Odredi kojoj vrsti tekstnih veznih sredstava pripadaju podcrtane riječi u tekstu.

Faust Vrančić sastavio je 1595. prvi rječnik hrvatskoga jezika. Odnosno, sastavio je *Rječnik pet najuglednijih europskih jezika: latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, dalmatinskoga i ugarskoga*. Nasreću, taj rječnik nije njegovo jedino važno djelo. Naime, Vrančić je u znanstvenome svijetu poznat i kao izumitelj padobrana.

a) odnosno – _____

b) naime – _____

c) nasreću – _____

3	
---	--

26. Imenuj podcrtane dijelove rečenica prema njihovu značenju u obavijesnome ustrojstvu rečenice.

a) Hektorović je pisac. On je napisao *Ribanje i ribarsko prigovaranje*.

b) Koji je otok Hektorovićev? Hvar je njegov otok, ondje se nalazi i Tvrđalj.

a) On je napisao – _____

Ribanje i ribarsko prigovaranje – _____

b) Hvar – _____

ondje – _____

se nalazi i Tvrđalj – _____

5	
---	--

8	
---	--

27. Pozorno pročitaj tekst s portala *hrčak.srce.hr*. Zadatak ima tri dijela.

Kao 24. službeni jezik Europske unije hrvatski jezik potvrdit će svoj status i izvan državnih granica – u europskome kontekstu. Hrvatski je jedan od malih jezika u tome golemom komunikacijskom prostoru. Njegova ravnopravnost sa svim ostalim službenim jezicima Europske unije, posebice onim najvećim i najmoćnijim (prestižnim), bit će simboličke naravi zbog njegova maloga komunikacijskog dosega. No, u „Europi regija” koja promiče regionalne jezike i kulture, u sve jačoj transregionalnoj suradnji država članica, i mali jezici dobivaju na važnosti. Ipak, neovisno o proklamiranoj europskoj jezičnoj politici („jedinstvo u raznolikosti”) budućnost hrvatskoga jezika neće, dakako, ovisiti o Europskoj uniji, nego isključivo o njegovoj jezičnoj zajednici, tj. o nama samima.

(prema: Jagoda Granić, *Hrvatski kao 24. službeni jezik Europske unije*)

a) Prepiši sintagmu koja izražava europsku jezičnu politiku.

---

b) Prepiši dio rečenice koji pojašnjava o kome će ovisiti budućnost hrvatskoga jezika u Europskoj uniji.

---

c) Što su podcrtane riječi na razini teksta?

3	
---	--

3	
---	--

Pozorno pročitaj tekst s portala *Večernji list* i riješi 28., 29. i 30. zadatak.

Kako ste se odlučili na nekonvencionalan potez ekranizacije djela kao što je *Ribanje i ribarsko prigovaranje*?

Dosta je čudno da sam se ja prihvatio toga Hektorovića jer to inače nije moje polje interesa. Ja u principu nikad nisam radio stvari koje se baziraju na staroj hrvatskoj književnosti, pa ni uopće hrvatskoj književnosti. Ovaj mi je projekt stoga došao sasama slučajno i nekako me obuzeo. Otkad sam tu knjigu prvi put pročitao na engleskome jeziku, znao sam da je to nešto od čega bi se mogao napraviti film. Jer, kad pogledate hrvatske romane, što god se moglo ekranizirati, već je ekranizirano. *Ribanje* je bilo dosta nesretno za ekranizaciju, napravljeni su bili neki kraći filmovi, hibridne forme, ali ja sam baš želio napraviti jedan kinofilm. Djelomično sam i završio na tome projektu jer imam kuću u selu Vrbanj na Hvaru, pet kilometara udaljenu od Staroga Grada.

(prema: Tia Špiro i Milan Trenc, *'Ribanje i ribarsko prigovaranje' prvi put sam čitao na engleskom i sasvim me obuzelo*)

28. Kako nazivamo novinsku vrstu čiji je dio preuzet s portala *Večernji list*?

_____	1	
-------	---	--

29. Po kojemu pravopisnom pravilu možemo zaključiti kako mjesto udaljeno pet kilometara od sela Vrbanj nije dio grada Hvara? _____

_____	1	
-------	---	--

30. Koja riječ sa stranim prefiksoidom označuje dugometražni film u tekstu?

_____	1	
-------	---	--

3	
---	--